29
පාඩම

බුදු දහමින් හැඩී වැඩුණු සිංහලය

හෙළ සංස්කෘතිය යනු හෙළයන්ගේ සංස්කෘතිය යි. එනම් සිංහලයන්ගේ ඇවතුම් පැවතුම් සමුදය යි. වසර 2500කට වඩා ඈත ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියන සිංහලයන්ගේ එම ඇවතුම් පැවතුම් සමුදය බුදුදහමේ ආභාසයෙන් කෙසේ පෝෂණය වී දැයි සොයා බැලීම මෙම පාඩමේ අරමුණ යි.

ඕනෑම රටක සංස්කෘතිය සකස් වන්නේ එම රටේ ජනතාවගේ ඇදහිලි විශ්වාස සම්ප්‍රදයික පිළිගැනීම් වැනි දේ පදනම් කරගෙන ය. ඒ අනුව ප්‍රාග් බෞද්ධ ලංකාවේ ද සංස්කෘතිය සකස් වීමෙහි ලා එකල ලාංකේය ජනයා අදහන ලද විවිධාකාර වූ වැඳුම්, පිදුම්, ඇදහිලි, විශ්වාස පාදක වී ඇති බව අතීත තොරතුරුවලින් පැහැදිලි වේ.

ඒ පැරණි සංස්කෘතිය තුළ කිසියම් ඇවතුම් පැවතුම් සමූහයක් මත සරල සංස්කෘතික රටාවක් ප්‍රකට කළ ද එය සමාජ ධර්මවලින් පිරිපුන් හර පද්ධතියකින් සැදුම්ලත් එකක් නොවී ය. විටෙක එය මිථ්‍යා විශ්වාස සමඟ මිශ්‍ර වූවක් විය. තවත් විටක කුල-ගෝත්‍ර මත රැඳුණු වාර්ගික බවක් ඉසිලී ය. එමෙන් ම හිංසනය, ඝාතනය වැනි අකාරුණික ගති ලක්ෂණවලින් යුක්ත විය. සාධාරණ බව, සමානාත්මතාව, අන්‍යෝන්‍ය ගෞරවය වැනි සමාජ සාමූහික ලක්ෂණ එහි දක්නට නොලැබිණ. කොටින් ම එම සංස්කෘතියේ ආගමික, දේශපාලනික ආදී සෑම අංශයකින් ම විදහා පෙනුණේ ප්‍රාථමික වූත් නොදියුණු වූත් ජන සංස්කෘතික ලක්ෂණ ය.

නිර්මල ථෙරවාදී බුදුසමය ද රැගෙන අනුබුදු මිහිඳු මහරතන් වහන්සේ භාරතයේ සිට මෙරටට වැඩම වන්නේ එවන් සංස්කෘතික පසුබිමක් පැවති සමයක ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ තෙවරක් ලක්දිවට වැඩමවීම ආදී හේතු නිසා මිහිඳු මාහිමියන්ගේ වැඩමවීමට පෙර ලක්දිව බුදුසමය පැවති බවට යම් යම් මතිමතාන්තර පැවතිය ද ස්ථිරසාර ව බුදුසමය ලක්දිවට ලැබෙන්නේ මහින්දගමනයත් සමඟ ය.

මහින්දගමනය හුදෙක් ධර්ම ව්‍යාප්තිය උදෙසා ආගමික මුහුණුවරින් පමණක් සිදුවූ සංසිද්ධියක් නොවේ. එය ලක්දිව ආගමික අංශයෙන් පමණක් නොව මහා සංස්කෘතික පෙරළියක් සහිතව ආර්ථික, සමාජ, දේශපාලන, ආදී සෑම අංශයක් ම නවෝදයක් ඇති කරලන්නට සමත් වූවකි. ඉන්, එතෙක් ලංකාවේ පැවති සංස්කෘතිය නොසිතූ විරූ ලෙස වෙනස් වී යාමටත් බෞද්ධ ආචාර සමාචාර විධි ඔස්සේ පෝෂණය වීමටත් ලැබුණේ මනා පිටුබලයකි.

බුදුසමයේ බලපෑමෙන් ලාංකික සංස්කෘතියේ වර්ධනීයව පෝෂණය ලද මූලික ම අංශය ආගම යි. එතෙක් මිථ්‍යා විශ්වාස මත ගස් -ගල් -ඉර- හඳ තාරකාවලට පමණක් නොව යක්ෂ නාගාදීන්ට පවා වැඳුම් පිදුම් කරමින් පවත්වාගෙන ගිය ආගමික රටාව වෙනුවට බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන ත්‍රිවිධ රත්නය මත විශ්වාසය තබා ආචාර විද්‍යාත්මක සිරිත් විරිත් සහිතව දර්ශනික වටිනාකමකින් හෙබි දහමක් ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට මිහිඳු මා හිමියන් විසින් උරුම කර දෙන ලදී.

එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ ලාංකිකයා, බුදුරජාණන් වහන්සේ එක ම ශාස්තෘවරයා ලෙස පිළිගනිමින් කටයුතු කිරීම යි. උන්වහන්සේ සිහිපත් කරමින් චෛත්‍යයට, බෝධියට, බුදු පිළිමයට වැඳුම් පිදුම් කිරීම යි. වෙසක්, පොසොන්, ඇසළ ආදී උත්සව සංවිධානය කිරීම යි. බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වලට අනුගතව ජීවිතය සකසා ගන්නට කටයුතු කිරීම යි. ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ ලාංකික සංස්කෘතියේ දක්නට නොලැබුණු කරුණාව, මෛත්‍රිය, දයාව, අනුකම්පාව, සමානාත්මතාව, අවිහිංසාව, පරෝපකාරය වැනි උසස් ගුණාංග තම ජීවිතය තුළින් පිළිබිඹු වන සේ කටයුතු කිරීම යි. එහිලා ලාංකිකයා පදනම වශයෙන් තබා ගත්තේ "පංචශීල ප්‍රතිපදාව" යි. මෙලොව පරලොව විශ්වාසය තබා එහි දියුණුවටත් අවසන නිවන සාක්ෂාත් කර ගන්නට අවශ්‍ය කුසල් රැස් කර ගැනීම යි.

ශ්‍රී ලාංකිකයාගේ සමාජ ජීවිතය පෝෂණය වීමෙහිලා ද බුදුසමයෙන් ලැබුණේ අසීමිත අනුබලයකි. ලාංකිකයාගේ සමස්ත ජීවිතය ම බෞද්ධ ආභාසයක් මත සැකසී ඇති අයුරු දක්නට ඇත. දරුවකු මෙලොව බිහිවීමට පෙර භික්ෂූන් වහන්සේලා ලවා අංගුලිමාල පිරිත දේශනා කරවා ගනිමින් ආරම්භ කරන බෞද්ධ චාරිත්‍රකරණය ඔහුගේ මරණයෙන් ද කෙලවර වන්නේ නැත. මරණින් පසුව දින හතේ, තුන් මාසයේ, වර්ෂයේ හා වාර්ෂිකව වශයෙන් පුණ්‍යානුමෝදනා පින්කම් කරමින් එය අඛණ්ඩ ව පවත්වාගෙන යාමේ චාරිත්‍රය ලාංකිකයාට නිතැතින් උරුම විය. ඒ අතරතුර කාලයේ ඉඳුල් කට ගෑම, හිසකෙස් කැපීම, අකුරු කියවීම, ශිල්ප-ශාස්ත්‍ර ලබා දීම ඉන් පසුව රැකියා, ව්‍යාපාර කටයුතු ඇරඹීම, උපන් දින සැමරීම, ආවාහ විවාහ ආදී චාරිත්‍රවිධි සියල්ල ත්‍රිවිධ රත්නයේ ආශිර්වාදය සහිතව විහාරස්ථානය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ මඟ පෙන්වීම යටතේ සිදුවිය. ගමේ සිදුවන පොදු ගැටලු පමණක් නොව පවුලක සිදුවන ගැටලු පවා ධර්මානුකූලව නිරාකරණය කළේ භික්ෂූන් වහන්සේ ය. භික්ෂුව සඳහා " කුල දේවතා " යන ගෞරව නාමය ලැබුණේ ඒ නිසා ය.

බුදුසමය ලක්දිවට ලැබෙන්නට පෙර කුමන හෝ ආර්ථික රටාවක් මත ලාංකිකයා සිය ජීවන රටාව පවත්වාගෙන ගියේ ය. එහෙත් එහි විධිමත් පදනමක් පවතින්නට ඇතැයි කිසිසේත් විශ්වාස කළ නොහැක. මිහිඳු මා හිමියන් හඳුන්වා දුන් නව දහමේ ආලෝකය ශ්‍රී ලාංකේය ආර්ථික රටාව විෂයෙහි ද අපරිමිතව ලැබී ඇත.

එය කෘෂිකර්මාන්තය මත පදනම් වූවකි. එහි සියලු චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර විධි මිථ්‍යා විශ්වාසවලින් බැහැරව අවිහිංසාව, පාරිසරික හිතෛෂී බව වැනි සංකල්ප හා මිශ්‍රව ක්‍රියාත්මක කෙරිණ. කෘමි හා වෙනත් පාරිසරික උවදුරුවල දී ත්‍රිවිධ රත්නයේ ආශිර්වාදයෙන් පිරිත් කළ පිරිත් පැන් ටිකක් හේනට ගෙන යාමට ඉසින්නට වග බලා ගැනීමෙන් එය තහවුරු වේ.

තම ශ්‍රමය, උත්සාහය මත කැලෑ කොටා ගත් හේනෙන්, කුඹුරෙන් ලැබූ අස්වැන්න, බව බෝගය දැහැමෙන් සෙමින් සැකසුනකි. ඒ නිසා ම එහි අග්‍ර භාගය තෙරුවන්ට පිදීමට ලාංකික බෞද්ධයා හුරු විය. අනිත් අංශ කෙරෙහි මෙන් ම ලාංකිකයාගේ ආර්ථික සුසංවිධිත කටයුතු කෙරෙහි භික්ෂුවගේ දායකත්වයත් මඟ පෙන්වීමත් නිරන්තරව සිදු විය. ගොවි ගැටලුවල දී ඊට විසඳුම් සෙවීමේ මූලිකයා වූයේ භික්ෂූන් වහන්සේ ය. ඒ සඳහා විනිශ්චය ශාලාව වූයේ ධර්ම ශාලාව ය.

රටක සංස්කෘතිය පිළිබඳව සඳහන් කිරීමේ දී දේශපාලනය ප්‍රබල සාධකයකි. ඊට හේතුව සාංස්කෘතික හැඩගැස්ම කෙරෙහි දේශපාලනය ප්‍රබල ව බලපෑම් ඇති කිරීම යි. මිහිඳු මාහිමියන්ගේ වැඩම වීමත් සමග ලක්දිව පැවති දේශපාලනය කෙරෙහි ද බුදුසමයේ ආභාසය ලැබිණ. ඒ අනුව මිහිඳු හිමියන්ට අවශ්‍ය වූයේ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වලින් ශික්ෂණය ලත් පාලන රටාවක් ලංකාවේ ස්ථාපිත කරලීම යි. දේවානම්පියතිස්ස රජුගෙන් ඇරඹි නව දේශපාලන රටාව බුදුසමයෙන් නිර්දේශිත පංචශීල ප්‍රතිපදාව, දස රාජ ධර්මය, දස සක්විතිවත්, සතරසංග්‍රහවස්තුව ආදි දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති මත පිහිටා ක්‍රියාත්මක වන්නට විය. ලක්දිව සිංහාසනය සඳහා පත්වන පාලකයා බෞද්ධයකු ම වියයුතු බවටත් ඔහු බෝධිසත්ත්ව ගුණෝපේත වියයුතු බවටත් අතීතයේ සිට ජන මතයක් ගොඩනැගුණේ ඒ නිසා ය.

එමෙන් ම ඒ පාලකයාගේ එක ම අනුශාසකයා බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේ ලෙස පිළිගනිමින් කටයුතු කරන්නට පාලකයා මැලි නොවී ය. ඒ නිසා අතීත රාජ්‍යය ධාර්මික බවින් පිරිපුන් විය. බුදුන් වහන්සේගේ පාත්‍ර ධාතුව, දළදා වහන්සේ වැනි බෞද්ධ පූජනීය වස්තූන් සුරැකීමට ඇති හැකියාව මත පමණක් ම පාලකයා පත් කර ගැනීමට තරම් බෞද්ධ බලපෑම දේශපාලනය කෙරෙහි සිදු වී ඇත.

කලා ශිල්ප රටක සංස්කෘතියේ ප්‍රෞඪත්වය විදහාපාන තවත් ප්‍රධාන ලක්ෂණයකි. ලක්දිව කලාශිල්ප සකස් වීම පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කරන විට ද පෙනී යන්නේ ඒ කෙරෙහි ද බෞද්ධ බලපෑම පූර්ණ වශයෙන් සිදු වී ඇති බව යි. ඒ බව බෞද්ධ සලකුණකින්, බෞද්ධ තේමාවකින් තොරව කලා නිර්මාණයක් දක්නට නොලැබීමෙන් ම තහවුරු වේ. අපට අතීතයෙන් උරුම වූ ගල් කණුවක්, සිතුවමක්, පැරණි ගොඩනැගිල්ලක් ආදිය වේ නම් ඒ සියල්ල තුළ ඇත්තේ බෞද්ධ සලකුණු ය.

"සාහිත්‍යය" ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතියේ තවත් පිළිඹිබුවකි ඒ අනුව සිංහල සාහිත්‍ය පෝෂණය විෂයෙහි ද බෞද්ධ ආභාසය මනාව ලැබී ඇති බව දක්නට ඇත. සිංහල සාහිත්‍ය යනු බෞද්ධ සාහිත්‍යය යැයි පිළිගැනීමට තරම් සාධක අපට හමු වේ. අනුරාධපුර යුගයේ සිට මහනුවර යුගය දක්වා ලියවී ඇති සාහිත්‍යය කෘති වැඩිම ප්‍රමාණය බෞද්ධ තේමාවකින් සැකසී ඇති අයුරු මනාව පැහැදිලි වේ. එමෙන් ම ඒ මහඟු සාහිත්‍යයේ හිමිකරුවන් වැඩි දෙනා බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේලා ය. නැතහොත් බෞද්ධ ආභාසය ලත් ගිහි ජනයා ය. සාහිත්‍යය බිහිවුණු මධ්‍යස්ථාන ගත් කල ඒ සියල්ලක් ම බෞද්ධ ආරාමයන් ය. එවැනි පසුබිමක නිම වූ සාහිත්‍යය තුළ ශ්‍රී ලාංකේය හර පද්ධතිය අපූරුව පිළිබිඹු කෙරිණ.

මේ සියලු තොරතුරුවලින් අනාවරණය වන්නේ අතීතයේ සිට ආ සිංහල සංස්කෘතිය හා බෞද්ධ සංස්කෘතිය යනු දෙකක් ලෙස නොව ගසට පොත්තත් පොත්තට ගසත් සේ බැඳී ලක්දිව ක්‍රියාත්මක වූ බව යි. මිහිඳු මාහිමියන් මෙරට ස්ථාපිත කරන ලද බෞද්ධ සංස්කෘතිය වසර දහස් ගණනක නොසිඳී ආ බව පැහැදිලි ය. ඒ කාලය තුළ ලාංකිකයන්ට කෙතරම් දරුණු සාංස්කෘතික බලපෑම් ඇති වී ද? එසේ වුවත් සිය උරුමයක්, දයාදයක්, ලෙස සැලකූ බෞද්ධ සංස්කෘතිය අතැර අන් සංස්කෘතීන් වැළඳ ගන්නට සැබෑ ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධ ජනයා පෙළඹී නොයාම වත්මන් අපි ලද ඉමහත් භාග්‍යකි.

ක්‍රියාකාරකම

පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට කෙටි පිළිතුරු සපයන්න.

01. සංස්කෘතිය යනු කුමක් ද?
02. රටක සංස්කෘතිය සකස් වන්නේ කෙසේ ද?
03. ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගය යනු කුමක් ද?
04. ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ පැවති ආගමික විශ්වාස පහක් නම් කරන්න.
05. ප්‍රාග් බෞද්ධ ලාංකේය සංස්කෘතියේ පැවති ලක්ෂණ තුනක් දක්වන්න.
06. බුදුරජාණන් වහන්සේ ලක්දිවට වැඩම කළ අවස්ථා තුන දක්වන්න.
07. මහින්දගමනය සිදුවූ පොහොය දිනය කුමක් ද?
08. මහින්දගමනය සිදුවන විට ලක්දිව විසූ පාලකයා කවු ද?
09. මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ සමඟ ලක්දිවට පැමිණි පිරිස නම් කරන්න.
10. මිහිඳු මාහිමියන් තමන් වහන්සේ හඳුන්වා දෙමින් මිහින්තලයේ දී දෙසූ ගාථාව ලියන්න.

ක්‍රියාකාරකම

පහත සඳහන් රචනාමය ප්‍රශ්නවලට ප්‍රමාණාත්මක පිළිතුරු සපයන්න.

01. මහින්දගමනය සිදුවූ අයුරු පැහැදිලි කරන්න.
02. මිහිඳු මාහිමි ප්‍රධාන පිරිස ලක්දිවට වැඩම වූ පළමු දින පහ තුළ සිදු වූ සිදුවීම් කවරාකාර දැයි පහදන්න.
03. ප්‍රාග් බෞද්ධ ලංකාවේ පැවති ඇදහිලි හා විශ්වාස නිදසුන් සහිතව පහදන්න.
04. මහින්දගමනයෙන් පසු ලක්දිව සිදු වූ ආගමික නවෝදය පිළිබඳ පැහැදිලි කරන්න.
05. ප්‍රාග් බෞද්ධ ලංකාවේ බ්‍රාහ්මණාගම පැවති බවට සාධක හමු වේ. විමසන්න.

පැවරුම

01. ප්‍රාග් මහින්ද යුගයේ ලක්දිව බුදුදහම පැවති බවට මතයක් පවතී. මීට අදාළ සාක්ෂි ඇතුළත් වන සේ තොරතුරු සොයා කුඩා පොතක් සකස් කරන්න.